

Szentlélek.

Egy az Isten, lényegében és személyében is egy. Ebből a hitünkből, mely vallásunk alaptétele, természetesen, következik, hogy mi nemcsak Jézus személyét, hanem a szentlélek lényegét és szerepét illetőleg is másként gondolkozunk, mint a szentháromság hívei. A szentháromság tanának hívei azt mondják, hogy a szentlélek a szentháromság harmadik személye: Az Atya Isten és a Fiú Isten mellett van egy harmadik személy: Szentlélek Isten.

Mi azt valljuk, hogy a szentlélek Isten lelke, ereje és hatalma mibennünk, mely éltet s akaratomkat és elhatározásunkat az Ő szent céljai felé fordítja.

A keresztények között hosszú századokon át csak Jézus személye körül támadt vita. A szentlélekről nem sok szó esett s még arra se gondoltak, hogy lényegét szabatosan meghatározzák. S mihelyt erre az első kísérlet megtörtént, az addig egységes keresztény anyaszentegyházban azonnal szakadás tör-

tént. A római és a görög egyház között a szakadást az idézte elő, hogy a szentlelket az egyik az Atyától, a másik az Atyától és Fiútól származottnak vallja. Mi a vallásban is szeretjük a világosságot és a tisztán látást. Ezért nem tudjuk megérteni, hogy a szentlélek, — ha az valóban a szentháromság harmadik személye, amint azt állítják, — hogyan származhatott akár az egyiktől, akár a másiktól, vagy mind a kettőtől. Vagy ha Jézus szentlélektől fogantatott, a szentlélek hogyan származhatott Jézustól. Ez nem egy olyan észfölköti tétel, ami ha nem értjük is hitünk tárgya lehet, hanem észellenes állítás. Annak pedig, ami észellenes, ami abszurdum a vallásban se lehet helye. Sajátságos, hogy a keresztény anyaszentegyházban az első szakadást ez a különben egészen észellenes és minden bibliai alapot nélkülöző dogma okozta.

Az ó-testamentumi tanítások szerint Józsuét, Gedeont, Jeftét, Sault, Dávidot és a prófétákat rendkívüli feladataik elvégzésében az Úr lelke segítette és az Úr lelke világosítja meg az emberek értelmét. Az evangélista írása szerint miután Jézus megkeresztelkedett, „leszálla ő reá a Szent Lélek testi ábrázatban, mint egy galamb“. (Luk. III. 22.) Jézust az

Úr lelke képesítette arra, hogy idvezítő szent munkáját elvégezze: a szegényeknek az evangéliumot hirdesse, a töredelmes szívűeket meggyógyítsa, a foglyoknak szabadulást hirdessen, a vakok szemét megnyissa és a lesújtottakat szabadon bocsássa. (Luk. IV. 18—19.) A megkeresztelkedés után Jézus „szentlélekkel telve, lélektől“ vitették a pusztába és a lélek ereje képesítette arra, hogy a kísértésnek ott ellenálljon. Jézus rendkívüliségének épp az a magyarázata, hogy a szentlélek neki mértékfölött adatott. Halála előtt, mikor tanítványaitól elbúcsúzott, megígérte, hogy el fogja nekik küldeni az szentlelket, mely őket megvigasztalja, jóra vezérli és értelmüket megvilágosítja. Csak egy bűn van, mely nem bocsátható meg, az, amelyet az ember a szentlélek ellen követ el. Ha valaki Isten országába akar jutni, szentlélek által kell újjászületnie. A szentlélek az igazság lelke. Jézushoz való hasonlóságunkat is az mutatja, hogy mennyi van bennünk a szentlélekből. Az első pünkösdi alkalmával a szentlélek csodás események előidézője volt. Az apostolok egyházalapító munkáját és minden ténykedését szentlélek irányította. Pál apostolnál is meghatóan szép leírásokat olvashatunk arról, hogy a szentlélek mi-

ként él az emberekben, miként vigasztalja, erősíti, vezeti, segíti és szenteli meg őket és egész életüket.

Nincs az egész Bibliában egyetlen hiteles adat, amely azt bizonyítaná, hogy a szentlélek a szentháromság harmadik személye, önálló Isten lenne. Annál több van azonban arra, hogy a szentlélek Istennek bennünk élő jóra segítő lelke. Mint általában a szentháromság tanának bizonyítgatásánál, a szentlélek istenségének bizonyítására is gyakran idézgetik a II. Kor. XIII. 13. v-t („Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme és az Istennek szeretete és a Szent-Léleknek közössége mindnyájatokkal.“) és a Mát. XXVIII. r. 19. v-t („Elmenvén azért tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent-Léleknek nevében!“) Egyik se bizonyították. Egyikből se lehet azt a következtetést vonni, mintha a szentlélek személyes Isten lenne. Különben ez a megszokott keresztelési formula nem Jézustól származik. Minden elfogulatlan teológus tudja, hogy azt csak később adták Jézus szájába, mintha ő mondta volna és csak később iktatták be a Bibliába épp a szentháromság tanának alátámasztása céljából. Az apostoli áldást pedig az első kereszté-

nyek liturgikus célok érdekében szövegezték meg úgy, ahogy azt a fent nevezett helyen olvashatjuk. Bizonyára soha se gondoltak arra, hogy az apostoli áldást később Jézus és a szentlélek istenségének bizonyítására fogják felhasználni.

A szentlélekről vallott hitünk is éppúgy, mint Jézusról vallott hitünk, Isten mindenütt jelenvalóságába vetett hitünkkel függ össze szorosán. Régen az emberek azt hitték, hogy Isten ezen a világon kívül titokzatos távolságban, valahol a csillagok felett, angyalok által körülvéve él, onnan veszi számba az emberek imáját, intézi dolgaikat és csak időnkint avatkozik a szentlélek útján a világ dolgaiba. Ma azonban már jól tudjuk, hogy Isten nem e világon kívül, hanem ebben a világban él. Mindenütt és mindenekben az ő lelkének erői lüktetnek. A szentlélek tulajdonképpen Istennek ezt a világot és ebben a világban mindeneket átható és éltető lelke. A világban a rend és a törvény Isten lelkének munkája, Isten akaratának érvényesülése. Az embert is Isten lelke élteti. Isten lelke Jézusban teljesedett ki. Így emelkedett Jézus más emberek fölé, lett tökéletes ember.

Ez a mi hitünk a szentlélekről. A Biblia

tanításával és a természettudomány megállapításával is csak ez a hit egyeztethető össze. A nagy mindenség végső magyarázata egy láthatatlan szellem: Isten. Mint testet a lélek, az egész mindenséget Isten lelke hatja át, élteni és kormányozza. Az ember is egy szerves része a nagy mindenségnek és pedig a legfejlettebb az összes teremtmények között. Ugyanaz az erő dobogtatja szívünket, mely fejünk fölött a bolygók járását is megszabja: Istennek szent lelke. A természeti és szellemi világban, sőt az egyes emberekben is különböző formákban és különböző mértékben érvényesül aszerint, hogy mennyire képesek Isten lelkét befogadni és visszasugározni. „A kegyelmi ajándékokban pedig különbség van, de ugyanaz a Lélek. A szolgálatokban is különbség van, de ugyanaz az Úr. És különbség van a cselekedetekben is, de ugyanaz az Isten, aki cselekszi mindezt mindenekben.“ (I. Kor. XII. r. 4—6. v.) „Mert akinek van, annak adatik és bővelkedik, de akinek nincs, az is elvétetik tőle, amije van.“ (Máté XXV. r. 29. v.) Akiben megvan a készség Isten életadó szent lelkének befogadására, annak élete csodálatos szépségben és gazdagságban kivirágzik, akiben ez a készség hiányzik, annak élete elszegényedik,

elpusztul. Az embernek az életerőt Isten szent lelke adja. Az egyik ember Jézus, a másik Pál apostol, a harmadik pedig talán egy egészen haszontalannak látszó példánya emberi nemünknek. De kisebb vagy nagyobb mértékben minden emberben ott él Istennek szent lelke. Isten lelke éltet mindnyájunkat. A jószág, a szeretet, az igazságérzet, a lelkiismeret, a gondolkozó képesség és az akaraterő: mindaz, ami az embert emberré teszi és ami az embernek értéket s az életnek értelmet ad Isten szent lelkének különböző tevékenységi formája. A természeti törvény, mely szerint a Föld a Nap körül forog s a napok és az évszakok szabályosan váltakoznak, vagy hogy az ágától elvált alma földre esik, a tenger vize pedig párolog és felhő képződik belőle, hogy eső formájában újból aláhulljon és határainkat megtermékenyítse és az erkölcsi törvény is, mely lelkiismeretemben megszólal és ezt mondja: ne csalj, ne lopj, ne hazudj, ne ölj, hanem szeresd az Istent és szeresd felebarátodat, mint önmagadat, Isten akaratának két különböző formában való megnyilatkozása. Isten akarata a természeti világban mint természeti törvény, a szellemi világban pedig mint erkölcsi törvény jelentkezik. A világon minden jó munkának,

alkotó és teremtő tevékenységnek, az egyszerű munkás kenyeretkereső hétköznapi verejtékezésének éppúgy, mint a hősök és martírok önfeláldozásának, vagy Rafael festészetének, Beethoven zenéjének és Petőfi költészetének inspiráló ereje Istennek szent lelke.

A szentlélek természetének és tevékenységének ez a meghatározása tiszta és világos; nincs benne semmi érthetetlen. Még azok is így ismerik a szent lelket, akik névszerint olyan egyházakhoz tartoznak, melyek dogmaként tanítják a szentlélek önálló személyű istenségét. A világot, mint testet a lélek, Isten lelke hatja át és élteni. A lélek szent, mert Isten maga is szent.

Biblia.

Legértékesebb könyv között. Egyszázkilencvenhét dítva. Nincs még egy könyv az emberek még csak meg nagy megbecsülésben rész Bibliát. Templomokban, iskolák, vallástanítók évszázadok alatt igazságokat tanítják, de nem meríthették. Nem is soha, mert tartalma mérhetetlen jó keresztény házban. A szállodák szobáinak asztalán radt utas belőle lelkiert v mek könyvtáraiban azonban Az egyetemek tanácsa úgy a Bibliának nem a könyvtári egyetemi polgárok íróasztalán hogy mindig kéznél találják és társai felfedező útjokra adultak, a legszükségesebb é